

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 16199
Tarih : 08-05-2027

50716

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Akıl Hastalığı Olan Kişilerin Korunması ve Akıl Sağlığı Hizmetinin Geliştirilmesi İçin İlkeler de etik ilkelere uygunluk, aydınlatma ve kişisel özerklik temel alınmakta olup buna göre her hastanın en az kısıtlayıcı ortamda ve en az zarar göreceği şekilde tedavi görme hakkı vardır. Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme de bireylerin özerkliklerinin sınırlanması ve beden bütünlüklerine müdahale ile sonuçlanabilecek bu uygulamalarda bireylere en az zararı verecek ve özerkliklerini en az şekilde ihlal edecek yaklaşımların gösterilmesi esas alınması gereği vurgulanmaktadır. Türkiye'de akıl hastalığı bulunan kişilerin zorla tedavisi konusunda önemli hükümler, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi, Anayasa, Türk Medeni Kanunu ve Biyoetik Sözleşmesi'nde yer almaktadır.

Türkiye'de Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde yardıma ihtiyacı olan kişinin özgürlüğünün sınırlanması ve beden bütünlüğüne zorla müdahale edilmesi gibi önemli hakların sınırlanması ile sonuçlanabilen uygulamalar, sağlık hizmetinin önemsiz ve para getirmeyen bir hizmet alanı olarak nicelik üzerinden bir sisteme teslim edildiği, etik ilkelere uygunluk, aydınlatma ve kişisel özerklik her hastanın en az kısıtlayıcı ortamda ve en az zarar göreceği şekilde tedavi görme hakkının ihlal edildiğine, çalışma koşullarının iyileştirilmesi için mücadele eden sağlık

emekçilerinin hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanmadığına yönelik çok sayıda araştırma ve iddialar basında yer almaktadır.

Örneğin; kendi rızası ile Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne yatış kararı alarak 13 gün tedavi gören Ebru Esen yaşadıklarını, "Prodüksiyonu çok iyi olan bir korku filmi yaşadım" şeklindeki ifadeleri ile bir kapatılma mekânı olarak Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ndeki koşulları ve gündelik yaşamı basın aracılığı ile kamuoyu ile paylaşmıştır. Ebru Esen basında yer alan açıklamasında; hastalara insan hakları ihlalleri oluşturacak yaptırımlar uygulandığı, ayrı tutulması gereken ruh ve sinir hastalarının bir arada tutulduğu, üstelik farklı seviyelerde psikolojik hastalığı olanlarla nörolojik hastalığı olanların aynı odaya denk düşebildiği, hastaların hijyenden uzak yaşadıkları, yemeklerin yenilemez derecede kötü olduğu ve çoğu hastanın bundan dolayı yemek yemediği, eşyaların aranması sırasında suçlu gibi bağıra bağıra gergin bir havada oda araması yapıldığı, defalarca uyarılmalarına rağmen güvenlik görevlilerinin eşyaları talan ettiği, üstlerinin arandığını ifade etmiştir.

Aynı zamanda Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde personel eksikliği nedeniyle sağlık emekçilerinin zor koşullarda 48 saatlik nöbetlerle çalışıyor olmaları çalışanların da psikolojilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde kişilerin ihtiyaçlarını merkeze alan, iradelerine ve kişilik onurlarına saygı gösteren, toplum içerisinde yaşam için gerekli destekleri sağlamak yerine yardım almak talebiyle gelmiş ya da zorla getirilmiş insanların sadece ilaçlarla ya da Elektrokonvulsif Tedavi gibi kesin sonuç almaya yönelik müdahalelerle iyileştirilmeye çalışılmasının tedavi etmekten uzak olduğu ve yalnızca bir insan hakkı ihlali yarattığı ortadadır. Yardıma ihtiyacı olan kişilerin hastalığı nedeni ile özgürlüğünün sınırlanması halinde ona zarar vermeyecek, yarar sağlayacak bir yerde bulundurulması, elverişli kurum ile ilgili belirlemelerin yapılması ve kişilerin yatırılma amaçlarına uygun yerlerde bakım almasını sağlama gereğini de yerine getirmek gerekmektedir.

50716

Bu bağlamda;

- 1- Ebru Esen'in basında yer alan ifadeleri doğrultusunda Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde herhangi bir denetleme yapılmış mıdır? Yapıldı ise denetleme sonucu kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 2- Eşya ve üst aramalarının hastalara suçlu muamelesi yapılmak suretiyle yapıldığı iddiaları incelenecek midir?
- 3- Hastanede bulunan hastaların hijyenden uzak ve kişisel mahremiyet haklarının insan onurunu zedeleyici bir şekilde ihlal edildiği iddiaları gerçek midir?
- 4- Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinin zorlayıcı yöntemleri yasaklayan ve Türkiye'nin de imzacısı olduğu BM Engellilerin Hakları Sözleşmesi ve uluslararası insan hakları standartları, ilke ve normlarına uygun olarak faaliyette bulunup bulunmadıkları denetlenmekte midir?
- 5- Bahse konu hastanelerde Sağlıkta Kalite Standartları Psikiyatri Hizmetleri alt başlığında (Çekirdek standartlar) SPS10 Elektrokonvulsif Tedavi (EKT) ile ilgili düzenleme yapılmalıdır denilerek uygulamanın nasıl, nerede ve hangi koşullarda yapılması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği tarif edilmektedir. Yine "EKT Uygulama Yönergesi" ile düzenlemesi ile tedavinin temel kuralları belirlenmesine rağmen bu kuralların uygulanması noktasında sorunlar yaşanmaktadır. Ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde bu standart maddesinin karşılanma oranı nedir?
- 6- Bir hastaya uygulanan EKT uygulamasının diğer hastalar üzerindeki etkisi düşünülerek derlenme denilen hastanın kendisini toparlamasına imkân veren süreye riayet edilmekte midir?
- 7- Psikolojisi bozulmuş olan bir insanın bu koşullar altında iyileşebileceği düşünülmekte midir?
- 8- İddialar ile ilgili incelemede bulunarak soruşturma açılmış mıdır?
- 9- Bahse konu hastane bakanlığınız tarafından en son hangi tarihler arasında denetlenmiş olup, soruşturmaya gerek duyulan herhangi bir husus tespit edilmiş midir?
- 10- İddialarla ilgili olarak şimdiye kadar neden herhangi bir açıklama yapılmamıştır? İddiaların muhatabı İl Sağlık Müdürlüğü müdür yoksa Hastane Başhekimliği midir?
- 11- Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi başta olmak üzere tüm ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri hakkında bakanlığınıza bugüne kadar iletilmiş olan toplam şikâyet sayısı nedir? Bu şikâyetlerden kaçısı değerlendirmeye alınmıştır?

- 12- Adana Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı Hastanesi'nde yatarak tedavi edilen Sultan Güner'in 2 gözünün aynı odada yatan başka bir kadın hastanın parmaklarını sokarak oyduğu göz önüne alındığında farklı seviyelerde psikolojik hastalığı olanlarla nörolojik hastalığı olanların aynı yerde tutulmalarının nedeni nedir? Bu olay sonrasında hastane de görevli iki hemşire ve uzman doktor hakkında soruşturma açılıp diğer yöneticiler hakkında hiçbir işlem yapılmadığı doğru mudur? İş müfettişleri olay sonrasında denetim yapmış mıdır? Olay sonrasında hastanede ne gibi güvenlik önlemleri ve önleyici tedbirler alınmıştır?
- 13- Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı'nın orta vadeli hedefleri doğrultusunda, 2016 yılı sonuna kadar toplamda 2000 yatak kapasiteli 16 ilde 18 tane Yüksek Güvenlikli Hastane açılması hedeflenmiştir. 2021 yılını bitirmeye yaklaştığımız bu zamanda bu hedef ne ölçüde gerçekleştirilmiştir? Adli psikiyatri hastalarının genel psikiyatri kliniklerinde yatırıldığı hastaneler hangileridir? Adli psikiyatri hastalarının ya da mahkumların Bölge Psikiyatri Hastaneleri'nde gözetim, bakım ve tedavi altına alındığı bilinmektedir. Bölge Psikiyatri Hastaneleri 'nin Adli" ya da "Tutuklu" servisleri hastaların bakım ve tedavisini yürütmeye yönelik yeterli "alt yapıya ve düzenlemelere sahip midir?
- 14- Suç işlememiş akıl hastalarının bile tehlikelilik durumu farklılıklar taşımaktadır. Ülkemizde bulunan Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde servislerin açık psikiyatri, düşük güvenlikli, orta ve yüksek güvenlikli olarak derecelendirilmekte ve hastalar bu derecelendirmeye uygun yatırılmakta mıdır? Derecelendirme yapılıyorsa servisler dünya ve Avrupa standartlarında uygun standartlara sahip midir?
- 15- Orta ve yüksek güvenlikte servisler var ise bu servislerde hangi branşlarda ve hasta başına kaç çalışanı çalıştırılmaktadır? Orta ve yüksek güvenlikli servislerde hasta ve çalışan güvenliğini sağlamak için yeterli sayıdan daha fazla alanında uzman ve tecrübeli ve nitelikli istihdam sağlanması gerektiği bilinmektedir. Uzman psikiyatri hemşireleri bu birimlerde görev almakta mıdır? Güvenlik görevlilerinin sayısı yeterli midir? Bu birimlerin sorumluları ve yöneticileri alanında uzman kişiler midir? Yüksek Güvenlikli Servislerin iç ve dış güvenliğinin nasıl sağlanacağı, kadro ve sağlık ekiplerinin nasıl yapılandırılacağına dair bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 16- Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde bugüne kadar anadili Kürtçe, Arapça ya da başka dillerde olan hastaların kendi dillerinde tedavi imkânı bulabilmekte midir? Bulunmuyor ise hastanedeki hiçbir çalışanla sözlü iletişim kuramayan hastalar nasıl tedavi edilebilmektedirler?

50716

- 17- 2015 sonrasında kapalı kurumlara izleme, inceleme ve raporlama yapmak amacıyla sivil toplum kuruluşlarınca gerçekleştirilmek istenen çalışma ziyaretlerine izin verilmemesinin nedeni nedir?
- 18- Türkiye’de halen Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde tedavi görmek amacıyla yatan hasta sayısı kaçtır?
- 19- Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde 20 yılı aşkın bir süredir yatan hasta olduğu iddiaları doğru mudur? Doğru ise bu hastaların sayısı ne kadardır?
- 20- Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde 5 yıldan fazla bir süredir tedavi gören hasta sayısı ne kadardır?
- 21- Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde hastane özelinde görev yapan personel ve uzman sağlık görevlisi sayısı ne kadardır?
- 22- Bakanlığınızca yardıma ihtiyacı olan hastayı tedavi etmek ve topluma sağlıklı bir şekilde kazandırmak yerine sadece zararsız hale getirmek, sorunları örtmeye yönelik uygulamaların sonlandırılması için alınan önlemler var mıdır?
- 23- Bir yıl içinde tedavi gören insanların, hastaneye tekrar yatış oranı (döner kapı sendromu) ve ilaca olan bağımlılıklarının ölçüsü nedir?
- 24- Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanelerinde hastaları ve hasta haklarını merkeze alan, iradelerine ve kişilik onurlarına saygı gösteren, toplum içerisinde yaşam için gerekli destekleri sağlamaya yönelik Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?
- 25- Sağlıkta Kalite Standartları (SKS)-Hastane içerisinde 2015 yılında yapılan son düzenleme ile Psikiyatri Hizmetleri alanında 5 kategoride 15 standart ve 46 değerlendirme ölçütü geliştirilmiştir. Sağlık Bakanlığı’nın, Psikiyatri Hizmetleri’nde psikiyatri alanında sağlık hizmeti alan hasta ve yakınlarına, uygun fiziki koşullarda, bilimsel kurallar ve kabul görmüş yaklaşımlar çerçevesinde standart bir bakım sunmak, hasta ve yakınlarının tedavi sırası ve sonrasında rehabilitasyon programlarına katılımlarını sağlayarak, hastaların sosyal yaşama dahil olmalarını teşvik etmek amacıyla geliştirilen bu standartların karşılanma oranları ne düzeydedir?
- 26- Ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde sağlık çalışanlarının iş kazası ve meslek hastalığına yakalanma oranı diğer hastane çalışanlarına göre fazla mıdır? Sağlık emekçileri risklerine göre yeterli döner sermaye almakta mıdır?
- 27- Sağlık emekçileri psikolojik açıdan periyodik olarak takip edilmekte ve desteklenmekte midir?